

FORSLAG TIL UTTALELSE FRA ATTACS LANDSMØTE 2019: «NYE VEIER»

FNs siste klimarapport. Oppmerksomheten på finanskrise, miljø- og klimakrise. Brexit, «De Gule Vestene» og debattene rundt EUs framtid. Det siste året har samfunnsdebatten om vår tids to viktigste spørsmål, klima og ulikhet, blitt mer radikal, gått dypere.

CO2-regnskap og miljøhensyn har blitt en del av norsk bedriftsstrategi og alle politikere sier de stiller seg bak en «grønn omstilling». Men det siste året har det blitt klart for mange, at skiftet går for sakte. Omfanget av endringer og mengden av kapital som skal til, begynner å synke inn. I tillegg kreves vidløftige overnasjonale planer og investeringer for å gi store befolkningsgrupper mulighet til å løfte seg ut av fattigdom, både globalt og i økende grad i Europa.

Sosiale bevegelser reiser krav om en annen økonomisk politikk, men kunnskap og bevissthet om hvordan denne kan formes er mangelvare. Men samtidig har vi sett at fler og fler analytikere og forskere, økonomer og samfunnsvitere har satt ord på hvordan en mer ideell økonomi kan organiseres. Det er på tide å løfte fram de store spørsmålene og gi idéer om de dristige svarene. Attac vil løfte fram nye økonomiske modeller. Vi vil stille spørsmålene: Hvordan kan en økonomi fungere uten tradisjonell vekst som drivkraft? Er ikke systemet avhengig av voksende forbruk av jordas ressurser? Hvordan kan veksten vris til grønne områder? Hvordan kan veksten fordeles rettferdig? Hvordan kan økonomisk utvikling finansieres uten formidabel økning av den private gjeldsbyrden?

Samtidig med å trekke fram visjoner for framtiden, vil vi stille krav til dagens politikere. Det er mulig å føre en politikk som vil gjøre overgangen til en annen økonomi mindre smertefull. På noen områder har vi allerede kunnskap om nye og bedre produkter og bedre produksjon. Samtidig må det stimuleres til målrettet forskning og utvikling av spisskompetanse innen klimanøytral teknologi. Det må oppmuntres til å investere i bedrifter som fremmer overgangen til en ny økonomi uten at det nødvendigvis gir maksimal avkastning. Markedet kan ikke styre utviklingen alene, en offensiv næringslivspolitik er en forutsetning for å styre investeringer til områder som kan gi grønt skifte og redusere ulikhet. Dette behøver ikke begrense mulighetene til rimelig gevinst ved investeringer i risikoutsatte grønne sektorer.

Det er sprikende oppfatninger om EUs mulige rolle, om EUs politikk og institusjoner kan reformeres eller om unionen må oppløses. Men uansett valg av strategi, tiden er inne for å fremme politiske initiativer som krever overnasjonalitet. En offensiv miljøpolitikk, store overnasjonale velferdsprogrammer, ny penge- og finanspolitikk, bankreguleringer, bekjempelse av skatteunndragelser og skatteparadis, monopoldannelser og økonomisk kriminalitet må føres over landegrensene.

Attac setter søkelys på systemet, men vil ikke sette dette opp mot betydningen av at vi som forbrukere også har ansvar for å gjøre kloke valg. Vi vil trekke fram gode eksempler på kommersielle samvirker, ansatteide bedrifter og beboerstyrte boligkooperativer, økologiske landbruksfellsskap og andre initiativer som kan leve parallelt med kommersiell virksomhet.

Vi kan ikke la oss stoppe av argumentet som umuliggjør all endring: «hvorfor skal jeg gjøre det når ingen andre gjør det?» Det er på tide å endre tankesettet og finne andre begreper. Det må bli slutt på å måle økonomisk vekst i voksende aksjekurser. «Positive signaler i finansmarkedet» kan ikke være eneste indikator på en positiv framtid. Vi kan ikke fortsette å si «systemet er umulig å endre». Det finnes alternativer.